

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ

Випуск 12

*Матеріали X Всеукраїнської
науково-практичної конференції
“Історія, сучасність, зарубіжний досвід”
м. Київ, МАУП, 6 листопада 2014 р.*

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2014

*Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 8 від 24.09.14)*

Редакційна колегія:

А. М. Подоляка (голова), д-р юрид. наук., проф.;
А. А. Ізнатченко (заступник голови), канд. техн. наук;
О. В. Баєва, д-р біол. наук., проф.;
І. П. Бідзюра, д-р політ. наук, проф.;
М. Ф. Головатий, д-р політ. наук., проф.;
В. Б. Захожай, д-р екон. наук, проф.;
А. С. Лисецький, д-р екон. наук., проф.;
К. В. Муравйов, канд. юрид. наук., доц.;
І. П. Розпутенко, д-р наук держ. упр., проф.;
Л. В. Романова, д-р екон. наук, проф.;
В. Є. Сафонова, д-р екон. наук;
Г. П. Ситник, д-р наук держ. упр., проф.;
Ю. П. Сурмін, д-р соц. наук, проф.;
Н. М. Чернуха, д-р пед. наук., проф.

Матеріали подано в авторській редакції.

Відповідальність за зміст та орфографію матеріалів несуть автори.

Становлення і розвиток української державності : [зб. наук. пр.] /
МАУП. — К.: ДП “Видавничий дім “Персонал”, 2008 —

С76 Вип. 12: Матеріали Х Всеукр. наук.-практ. конф. “Історія, сучасність,
зарубіжний досвід”, 6 листоп. 2014 р. / редкол.: А. М. Подоляка (голова)
[та ін.]. — 2014. — 460 с. : іл. — Бібліогр. у кінці ст.

У пропонованому збірнику подано статті учасників науково-практичної конференції, присвяченої найважливішій проблемі сьогодення — становленню України як держави. Розглядається формування державності в Україні у різні періоди історії та в різних аспектах.

Для науковців і державних службовців, політиків і політологів, викладачів і студентів, а також усіх, хто цікавиться розвитком Української держави і суспільства.

ББК 63.3(4УКР)я43+67.9(4УКР)301я43

Міхатуліна О. М. Державне регулювання господарської діяльності в сучасних умовах ринку	173	Заверуха В. Г. Теоретичні основи конституціоналізму	206
Гринчак Н. А. Правове регулювання проектної інвестиційної діяльності: вітчизняний та зарубіжний досвід.....	176	Питручак Ю. К. Домінантні вектори розвитку регіонального туризму в Україні	208
Чорна М. Ф., Доносо Варгас Дієго Хосе, Доносо Варгас Сантьяго Феліпе Інформаційна безпека України в умовах сучасної інформаційної війни	179	Бойко С. С. Етапи формування та еволюції громадянського суспільства	210
Шестак М. Л. Інвестиційна політика у сучасній Україні в контексті формування ринкової економіки	183	Чмир О. Б. Національне народовладдя: сутність та основні виміри	213
Лісовська Ю. П. Адміністративно-правова складова інформаційної безпеки	185	Головченко В. В. Правова культура і український менталітет: історія та сучасність.....	217
Кіров О. Ф. Правова природа відносин з корпоративного інвестування: специфіка прояву та елементи	188	Шусть В. В. Формування політичних цінностей молоді як першочергове завдання побудови демократичного суспільства	221
Вовк С. В. Правовий режим корпоративних пайових цінних паперів.....	190	Слободян С. І. Зміна методів комунікацій соціальних і політичних фігурантів	224
Губіна О. О. Правова основа надання податкових пільг суб'єктам господарювання	193	Монько Г. М. Держава та громадянське суспільство: шляхи та проблеми взаємодії	227
Климчук С. А. Регіональні детермінанти стратегії розвитку підприємств альтернативної енергетики в контексті агробіоенергетичного альянсу	195	Янюк Е. В. Задачи и проблемы студенческого самоуправления	231
Солтис В. Ю. Нормативно-правова база зовнішньої політики Німеччини після об'єднання країни	198	Захожай В. Б., Казак О. О. Інвестиційна діяльність машинобудівних підприємств як об'єкт статистичного дослідження	233
Лісовол Є. В. Виконавча влада в системі державної влади в Україні	202	Романова Л. В. До проблеми формування концепції аграрного маркетингу	235
Лозинська І. В. Забезпечення конституційних прав громадян при проведенні фінансового контролю	204	Рижиков В. С. Економіко-правове значення управлінського обліку для організації ефективного фінансово-правового менеджменту на підприємствах в сучасних економічних реаліях	239

ПРАВОВИЙ РЕЖИМ КОРПОРАТИВНИХ ПАЙОВИХ ЦІННИХ ПАПЕРІВ

Становлення і розвиток української державності, вип. 12, с. 190–192

У цивілістичній науці неодноразово досліджувалися питання щодо змісту корпоративних прав та окремих особливостей їх здійснення [1–3]. Однак динаміка прийняття корпоративного, у тому числі акціонерного, законодавства України вказує на нові проблеми та недоліки механізму здійснення корпоративних прав та реалізації інтересів.

Однією із новел у правовому регулюванні акціонерних правовідносин є можливість укладення договору між акціонерами, яким на них покладаються додаткові обов'язки [4, с. 75].

Як вбачається з аналізу норм Закону України “Про акціонерні товариства”, акціонери також можуть укласти між собою договір з метою досягнення певного правового результату, зокрема, договору про встановлення додаткових обов'язків для акціонерів щодо участі у загальних зборах (ст. 29). На думку О. Уварової та Р. Кабальського, ця умова буде найбільш ефективною у запобіганні відсутності кворуму [5, с. 133]. Акціонери можуть здійснювати свої корпоративні права за погодженням між собою, однак ці відносини належать до внутрішньо корпоративних, тому не можуть регулюватися за допомогою цивільно-правового договору. По-перше, кожен обов'язок повинен мати механізм забезпечення його виконання, тобто акціонер повинен нести відповідальність за його невиконання або неналежне виконання. Такого механізму забезпечення виконання покладених на акціонера додаткових обов'язків за договором не існує. По-друге, умова про обов'язкову участь у загальних зборах суперечить чинному цивільному законодавству України. Так, відповідно до ст. 100 ЦК України право участі є немайновим правом, яке особа здійснює вільно, на власний розсуд. По-третє, у ч. 2 ст. 14 ЦК України зазначено, що особа не може бути примушена до дій, вчинення яких не є обов'язковим для неї. Відповідно до ч. 1 ст. 203 ЦК України зміст правочину (у т. ч. договору) не може суперечити ЦК України, іншим актам цивільного законодавства, а також інтересам держави і суспільства, його моральним засадам.

Відносини щодо здійснення акціонерами за погодженням своїх корпоративних прав, належать до внутрішньо корпоративних, не регулюються за допомогою цивільно-правового договору. У зв'язку з цим, норму абз.2 ч. 1 ст. 29 Закону України “Про акціонерні товариства” від 17 вересня 2008 року, що передбачає можливість укладення договору між акціонерами, за яким на акціонерів покладаються додаткові обов'язки, у тому числі обов'язок участі у загальних зборах, потрібно виключити, як таку, що суперечить Цивільному кодексу України від 16 січня 2003 року.

Розглянемо окремі аспекти здійснення кожного із корпоративних прав. Право на участь в управлінні є немайновим, тісно пов'язаним з майновим правом. Воно

не може бути відчужене або передане іншій особі окремо від інших прав чи у відриві від пайового цінного паперу, однак воно не належить до особистих немайнових прав фізичної особи, передбачених Книгою II ЦК України. Право на участь в управлінні може бути здійснене лише у випадку належного виконання емітентом свого обов'язку щодо надання акціонерам всього обсягу необхідної інформації. Отож, усі права акціонера взаємопов'язані між собою, що накладає свій відбиток на їх здійснення. Здійснення права на участь в управлінні не може бути здійснене у випадку застосування процедури санації або ліквідації АТ, оскільки управління справами товариства здійснює спеціально уповноважена особа.

Право на участь в управлінні товариством здійснюється не лише шляхом вчинення дій, пов'язаних із проведенням та участю у загальних зборах, а й іншими способами, передбаченими договором або актами цивільного законодавства. Зокрема, ініціювання акціонером (-рами), якому (-м) належить понад 10 відсотків акцій аудиторської перевірки; надіслання до акціонерного товариства інформаційного запиту тощо. Дане право може бути здійснене одночасно двома способами, така ситуація є можливою, коли участь у голосуванні бере представник акціонера (ним вчиняються юридичні дії) та сам акціонер, який не реєструвався для участі у загальних зборах, але присутній під час їх проведення (тобто йдеться про фактичні дії особи).

Відповідно до ч.1 ст. 34 Закону України “Про акціонерні товариства” право на участь у загальних зборах мають особи, які включені до переліку акціонерів, які мають право на таку участь, або їх представники. Інформацію про включення особи до переліку акціонерів, які мають право на участь у загальних зборах, може надати товариство або особа, яка веде облік права власності на акції товариства. Відповідно до Указу Президента України “Про електронний обіг цінних паперів і Національний депозитарій” від 25 травня 1994 року [6] облік прав власності на іменні цінні папери здійснюється в системі реєстру власників іменних цінних паперів у документарній та/або бездокументарній формі. Станом на сьогодні акції повинні бути випущені у бездокументарній формі. Таким чином, на них не поширюється норми щодо ведення реєстру власників іменних цінних паперів, така інформація може бути надана зберігачем. Водночас, Закон України “Про акціонерні товариства” оперує поняттям “реєстр власників іменних цінних паперів”. Крім цього, акціонер, включений до переліку акціонерів, які мають право на участь у загальних зборах, не має права брати участь у загальних зборах, якщо він не зареєструвався або йому відмовлено у реєстрації. Підставою для відмови у реєстрації є лише відсутність в акціонера (його представника) необхідних документів, які надають йому право участі у загальних зборах, відповідно до законодавства (документи, що ідентифікують особу або посвідчують її повноваження).

Відповідно до ч. 2 ст. 34 Закону України “Про акціонерні товариства” вносити зміни до переліку акціонерів, які мають право участі у загальних зборах, після його складення заборонено. Така заборона є перешкодою для здійснення права на участь в управлінні акціонерним товариством особою, яка набула корпоративних прав після складення зазначеного переліку.

Література

1. Рабовська С. Правовий зміст корпоративних прав за ГК та їх складові частини / С. Рабовська // Право України. — 2005. — № 7. — С. 68–71.

2. *Гулик А.* Право акціонера на участь в управлінні справами акціонерного товариства. / А. Гулик // Підприємництво, господарство і право. — 2007. — № 3. — С. 40–43.
3. *Денисенко К. В.* Корпоративні майнові відносини закритих акціонерних товариств: автореф. дис. канд. юрид. наук: спец. 12.00.03 “Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право” / К. В. Денисенко. — Одеса: Одеська юридична академія, 2010. — 22 с.
4. *Марьянков А. Н.* Соглашение акционеров по российскому праву // Российский ежегодник предпринимательского (коммерческого) права. № 3. 2009. / А. Н. Марьянков / Под ред. д-ра юрид. наук В. Ф. Попондопуло. — СПб.: ООО “Университетский издательский консорциум “Юридическая книга”, 2010. — 488 с. — С. 75–90.
5. *Кабальський Р.* Коментарі до Закону України “Про акціонерні товариства” / О. Уварова, Р. Кабальський. — Х.: Фактор, 2009. — 384 с.
6. *Про облік прав власності на іменні цінні папери та депозитарну діяльність:* Указ Президента України, 25 травня 1994 року [Електронний ресурс]. — Режим доступу: www.rada.gov.ua